

Predstavitev knjige

O krajini, ustvarjalno varstvo sveta

Naslov: O krajini, ustvarjalno varstvo sveta

Avtor: Janez Marušič

Recenzentki: Mojca Golobič in Petra Vertelj Nared

Založba: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2020

Število strani: 175 in priloga Evropska konvencija o krajini

Slikovno gradivo: 108 slik

ISBN: 978-961-6833-15-8

Iz recenzije prof. dr. Mojce Golobič

Krajina je veliko več kot svet okrog nas v svoji fizični pojavnosti. Že v tem pomenu besede je krajina obsežen preplet na številne načine med seboj povezanih sestavin, od preprostih do zapletenih, od naravnih pojavov do artefaktov človekovega ustvarjalnega genija in uničevalne moči. *Krajina* je tudi človekov pogled na ta svet, in sicer tako intimen pogled posameznika, ki v krajino projicira svoje strahove in želje, preteklost in prihodnost, kakor tudi pogled družbe, ki v krajini išče vire za svoj razvoj, si-

dra svojo identiteto in utemeljuje svojo ideologijo. Krajina je torej tudi zelo prikladna metafora, njeno razumevanje pa pogojujeta stroj družbe in naravnost posameznika.

Pogled na krajino, ki ga v knjigi razodeva avtor Janez Marušič, zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, je po eni strani renesančen v celovitosti in vključevanju duhovne razsežnosti, po drugi strani pa razsvetljski v svoji sistematičnosti, analitičnosti in doslednem empiričnem dokazovanju trditev s slikovnim gradivom in številnimi navedki iz literarnih in materialnih virov. Vendar ta obširni in temeljiti pogled na krajino skozi zgo-

Na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani so leta 2020 izdali knjigo dr. Janeza Marušiča, zaslužnega profesorja Univerze v Ljubljani in dolgoletnega učitelja, mentorja in raziskovalca na Oddelku za krajinsko arhitekturo, enega od utemeljiteljev krajinskega planiranja v mednarodnem okolju in vodilnega pri uveljavitvi krajinskega pristopa v slovenskem prostorskem načrtovanju. Slovenska strokovna in splošna javnost je tako dobila temeljno delo o krajini.

dovino ni namenjen samo (nujnemu in nadvse poučnemu) seznanjanju s tem, kakšen pomen je krajina že od nekdaj imela za človekov fizični in duhovni obstoj ter kako je v pragmatične in ideološke namene prišlo do njene institucionalizacije in instrumentalizacije. Je nujen uvod v aktualen razmislek o tem, da je resnica (o krajini) nedoumljiva kot celota in enkrat za vselej. Knjiga od bralca zahteva dalj časa trajajočo in večkratno pozornost, primerjavo in refleksijo z drugim besedili in znanjem. Zato tudi ni učbenik za pripravo na izpit, temveč je bolj namenjena pripravi na razmišljujoče in etično odgovorno strokovno življenje študentov in stro-

kovnjakov. Je referenčno delo za vse, ki se ukvarjajo z urejanjem prostora. Je temelj za presečna področja mišljenja, ki omogočajo konstruktivno refleksijo in večdisciplinarno mišljenje o fizični in duhovni krajini. Knjiga tako ustvarja miselno področje za globlji premik, ki je v perspektivi sploh edini mogoč izhod iz stiske, v katero smo prišli z odvisnostjo človekovega razvoja od rabe virov in ustvarjanja odpadkov.

Iz recenzije dr. Petre Vertelj Nared

Obsežna knjiga je sestavljena iz več poglavij in poudarkov, toda iz vsebine je kljub vsemu mogoče razbrati njeno tridelno zgradbo. Avtor najprej razloži njeno besedno označitev, nato se posveti pomenom krajine, nazadnje pa se osredinja na krajino v okviru krajinskega planiranja. Z razmišljanjem »o krajini« prof. dr. Janez Marušič odgovarja na temeljno vprašanje, kaj je krajina. Najprej razmeji pojem »krajina« od drugih podobnih, na primer »krajina« ali »pokrajina«, in je jasen pri ločevanju, kot sam pravi »dveh za prostorsko načrtovanje pomembnih stvarnih značilnosti prostora: zgradbe prostora in prostorskega območja«. V osrednjem delu besedila ga zanimajo pomeni krajine. Sprašuje se: »Kaj je krajina, ki naj bi jo z načrti urejali?« Odgovore najprej išče v opredelitvah pojma, kot ga razumejo različne stroke (krajinska arhitektura, arheologija, krajinska ekologija, geografija, antropologija in druge), nato pa razišče odnos oziroma doživljanje krajine s pomočjo pogleda v različna kulturna in zgodovinska okolja. Zadnji del besedila sklone s pogledom na krajinsko planiranje, »pri katerem krajina postane območje interesov in del načrtovalnega procesa«. Poudarja nujnost usklajevanja interesov za rabo prostora, ko pravi, da je »krajina svet, znotraj katerega krajinski planer prepo-

znava različna interesna okolja«. Iz tega izpelje definicijo krajine, kar je tudi bistveno sporočilo knjige, njena rdeča nit oziroma Marušičeva teza, okoli katere prepleta in sklone besedilo: »Sama od sebe se nam vsiljuje predstava ali razlaga, da je krajina v resnici proces, zaporedje oziroma mreža interakcij človeka z njegovo neposredno, bližnjo in tudi bolj oddaljeno okolico, pravzaprav sistem interakcij s svetom, pri čemer je krajina hkrati spodbujevalka in okvir teh interakcij ter hkrati razlaga in načrt.«

Razmišljanja in pisanja »o krajini« se Marušič loti z raziskovalno natančnostjo, bogatim izrazoslovjem in ustvarjalnim prepletanjem obširnega števila virov. Gre za besedilo, ki ga je treba večkrat vzeti v roke, saj se ob vsakem branju odkrivajo nove plasti, ki nam jih sporoča avtor.

Prof. dr. Mojca Golobič, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta,
Oddelek za krajinsko arhitekturo, Ljubljana
E-pošta: mojca.golobic@bf.uni-lj.si

Dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Ljubljanski urbanistični zavod d. d.,
Ljubljana
E-pošta: petra.vertelj-nared@luz.si